

PRVNÍ SJEZD ÚJČŠ V PRAZE 1905 (psáno v r. 1995!)

Letos slavíme 90. výročí vzniku české šachové organizace, jejímž přímým potomkem a nástupcem je Šachový svaz ČR. Jubilejní vzpomínka nemůže být formulována nikým jiným, než přímým účastníkem této události, **prof. Karlem Zmatlíkem**, který ji uveřejnil v 7. čísle časopisu "ŠACH" z roku 1940:

"Bylo to kteréhosi červencového dne roku 1905. Seděli jsme s přítelem Kautským v poloprázdné klubovně kavárny Louvre na dnešní Národní třídě, kdež měl necelá tři léta teprve existující Šachovní klub Dobruský své místnosti. Bylo to ještě v těch blažených dobách, kdy, jakmile nastal červenec, se ve světě podle jakéhosi, dnešní dynamické době nepochopitelného zákona, rázem přestalo něco dít a kdy novinám nastala doba mořských hadů, lidé se cpali kyselými okurkami a Pražané se rozjeli na letní byty. Pamatuji se, že jsme se zcela určitě nudili, jak tomu v tak řečených psích dnech vždycky bývalo. Netroufám si dnes po tolika letech s určitostí říci, kdo z nás obou první nadhodil, zdali bychom se neměli pustit do provedení myšlenky, která již po řadu let byla přetřásána v nepříliš početných tehdy ještě kruzích českých šachistů, totiž založení nějaké vyšší jednotky organizační, která by všechny šachisty české, ať jednotlivé, či v klubech, spolcích a kroužcích již organisované, sdružovala. Samozřejmě nám tanul na mysli "Deutscher Schachbund" jako vzor.

Bylo nám ovšem známo, že takový pokus byl u nás jednou již učiněn, když roku 1886 byla v život uvedena "Česká asociace šachová", ale to byla z našeho tehdejšího věkového hlediska pro nás doba takřka mystická. Založení "České asociace šachové" podobalo se ostatně až příliš stavbě domu od střechy, takže měla dána nezdar hned do kolébky, ale uvažujeme-li střízlivým rozumem dneška, nebyl takový počín ani před 35 lety o mnoho nadějnější. Když r. 1901 na soukromém sjezdu českých šachistů, improvizovaném v Pardubicích, byla také otázka vytvoření vyšší organizační formy nadhozena, upozornil správně tehdejší jednatel "Českého spolku šachovního", dr. Josef Kvíčala, na to, že dokud není dostatek klubů a spolků, je vybudování vyšší organizace skoro nemožné. Situace se za ta 4 léta podstatně nezměnila. V Praze přibýly pouze dva nové kluby, "Dobruský" a "Dělnický", řádný spolek měla ještě Plzeň, na Moravě pak vznikl, vedle šachového spolku v Olomouci, "Český spolek šachovní" v Brně. Vedle toho existovaly tu a tam v Čechách i na Moravě nějaké kroužky, ty byly však, jak tomu i podnes ještě bývá, existence velmi efemérní a ani se o nich mnoho nevědělo, poněvadž v té době právě (1903-1906) jsme neměli po zániku "Šachových listů" ani odborného časopisu šachového. Ale takovými skrupulemi jsme si ve svých dvaceti a něco letech hlavy příliš nelámali. Spoléhali jsme hlavně na český spolek šachový v Brně, jenž pod vedením Trčalovým a Dedrlovým byl nabit obdobnou energií mládí, jako pražský klub "Dobruský". Rozhodující ovšem pro nás bylo, jak se k našemu projektu postaví "staří páni", tj. vedoucí činitelé z pražského "Českého spolku šachovního", neboť nesporná autorita tohoto nejvýznamnějšího českého šachového sdružení byla i námi stále ještě a právem uznávána. Již v tomto prvním našem rozhovoru byli jsme s Kautským zajedno, že předsedou budoucí této nejvyšší organizace nemůže být nikdo jiný, než předseda spolku, jímž byl takřka od jeho založení dr. Ant. Kvíčala. Zprostředkující jednání vzal na sebe Kautský, poněvadž já sám měl jsem u starého pána poněkud "černé oko" pro všelijaké impertinence, kterých jsem se v mnou vedené šachové rubrice "Práva lidu" proti spolku dopouštěl. Kautského konciliantnosti a obratnosti se podařilo přiměti spolek, když ne přímo k spolupráci, aspoň k souhlasu (asi tak pod devisou: "Ať to ti blázniví kluci zkusí!") a jejího předsedu k ochotě převzítí hodnost prvního starosty. A teď jsme se pustili plnou parou do práce. Po dohodě s Brnem a Plzní stanoven počátek sjezdu a ustavující valná hromada na den 8. září 1905, načež

jsme přikročili k sestavení programu. Zde ovšem vznikly hned na počátku určité potíže. Podle stanov, které byly sestaveny po vzoru "Deutscher Schachbundu", měly se konati turnaje mistrovský, hlavní a vedlejší, jež měly tvořiti jádro programu. Bylo jasno, že těžko by bylo hráti turnaj mistrovský, když jsme kromě Duras (tehdy právě ještě "čerstvého a teplého", jak nám jej vydala Barmenská pekárna) žádných mistrů neměli.

Rozhodli jsme se tedy jen pro turnaj hlavní (ovšem s Durasem jako jediným skutečným mistrem) a turnaj vedlejší. Příliš krátká doba, jež ležela mezi vyhlášením sjezdu a jeho počátkem, jakož i poměrně pokročilá doba sjezdu samého byla příčinou, že obsazení turnaje hlavního dopadlo velmi bledě. Až na dr. Nachtigala (hrál pod pseudonymem Slavík), potomního profesora brněnské a později pražské vys. školy technické, nebyli mimopražští šachisté vůbec zastoupeni. Hráli (pořadí podle bodů): Duras 5,5, L.Taussig 3,5, K.Treybal 3, A.Dušek 3, L.Prokeš 2,5, dr. Nachtigal 2, T.Sika 1,5. Převaha Durasova nad našimi amatéry byla, jak vidno, naprostá, u těchto pak je zřejma, aspoň číselně, vyrovnanost jejich síly. Ale i tu jsou, podle dnešního stavu (všichni až na dr. Nachtigala dosud žijí) a snad již i podle tehdejšího, patrný některé nesrovnalosti. Prokeš i Treybal byli již tehdy nesporně silnější Duška, a také poslední Sika hrál tenkrát ve skutečnosti mnohem silněji, než jeho umístění ukazuje. Je jisto, že kdyby bylo bývalo možno uspořádati tento turnaj jako dvoukolový, byl by vypadl konečný výsledek trochu jinak. Nejvíce jsme ovšem litovali, že se nedostavil ani jeden z oněch všude po Čechách i Moravě roztroušených silných praktických hráčů, kterých nebylo, jak zejména četné korespondenční turnaje ukázaly, nikterak málo. Brno samo mohlo býti daleko lépe representováno Brachem a Trčalou, v Kroměříži žil R. Běhal, v Křižanovicích Přikryl a jinde po Moravě byli roztroušeni členové výborného kroměřížského kroužku studentského, v Osykách žil výborný Vetešník a j.v. V Čechách byl tu především P.K.Traxler, také Plzeň měla několik silných hráčů a v jiných krajích Čech byli dobří hráči korespondenční. A konečně chyběl první náš diplomovaný mistr vůbec, O. Pavelka, první vítěz v hlavním turnaji v Kolíně n. R. (Köln), jehož neúčast byla tehdy vůbec neomluvitelná. Obeslání vedlejšího turnaje bylo jen o málo lepší. Zůstane památným, že se zde po prvé objevila jména Šerý (I.vítěz), Dobiáš a Hromádka. Tito dva poslední neprozradili tehdy ještě ničeho z oné velikosti, jakou projevil pozdější jejich vývoj, o čemž svědčí tento výsledek vedlejšího turnaje: Šerý 7, J.Baroch 6, V.Kautský a J.Hostáň po 5,5, B.Hacar a Dobiáš po 5, K.Hromádka a R.Stokláška po 3,5, J.Skála 3 a J.Budinský 1.

Vnější rámec sjezdu byl stejně skromný a málo vyhovující, jako obeslání jeho turnajů. Hrál se v kavárně Louvre v poměrně tmavých a malých vedlejších hernách, které se ani zdaleka nepodobaly různým prostranným sálům, v nichž se konaly sjezdy pozdější. Přes to byla nálada účastníků znamenitá a družná. Ustavující valná hromada konala se hned prvního dne dopoledne (den 8. září býval kdysi zasvěceným svátkem) a byla mnou zahájena za přípravný výbor delší řečí, na jejíž obsah se již vůbec nepamatuji. Za starostu byl zvolen, jak bylo předem sjednáno, dr. Ant. Kvíčala, předseda Českého spolku šachovního v Praze, já se stal prvním jednatelem, V.Kautský pokladníkem, do výboru pak zvoleni zástupci pokud možno všech šachových sdružení, pokud byla na sjezdu zastoupena. Ve výboru měl převahu šachovní klub Dobruský, proti čemuž starší a slavnější Český spolek šachovní ani jiné kluby ničeho nenamítaly. Dělnický šachový klub pražský se nezúčastnil ani sjezdu ani jednání, zastáváje tehdy běžné stanovisko třídní izolace.

Tak vzešla v život organizace, jejíž existenci vděčíme za dnešní, tenkrát námi ani zdaleka netušený rozkvět šachového života a šachového umění v našich zemích. Počátky její byly krušné, neboť naprostý nedostatek nižších, ale právě nejdůležitějších prvků organizačních, totiž klubů, spolků a kroužků, k čemuž se přidružovalo ještě i neporozumění těch, které tu již byly, hned na počátku brzdily jakoukoliv činnost. Je velmi možno, že by byla ÚJČŠ sdílela brzy osud své předchůdkyně, České asociace, kdyby nebyly takřka v zápětí

následovaly skvělé Durasovy úspěchy na kolbišti mezinárodním. Jimi daleko lépe, než jakoukoli propagací speciální, byl vzbuzen zájem české veřejnosti o hru šachovou, jež tehdy počala se pojímat jako sport, takže k šachu byly připoutávány vrstvy stále širší. Byla to tedy velmi šťastná náhoda, že založení jednoty bylo uskutečněno právě na prahu t.zv. éry Durasovy, jejíhož příchodu jsme ovšem sami netušili. Ale stejně šťastnou okolností bylo, že se dostalo jednotě hned od kolébky organisátora tak zdatného a neúnavného, jakým byl zvěčnělý V. Kautský, jenž později byl řadu let jednatelem a vždycky duší všeho organizačního úsilí.

Až do první války světové nepodařilo se Jednotě, kromě uspořádání 4 dalších sjezdů, nijak pronikavěji zasáhnouti do šachového dění u nás. Dvě významnější události té doby, znovuvzkříšení odborného listu českého a uspořádání prvního velkého mezinárodního turnaje v Praze, nelze přičítati ve prospěch iniciativě Jednoty. K založení Časopisu českých šachistů v dubnu 1906 došlo z podnětu Kautského a mého přičiněním klubu Dobruský, který vzal finanční riziko na sebe, vyžádal si od Jednoty pouze subvenci ročních 100 K. Na jejím vyplacení však klub hned po skončení ročníku netrval a další subvence se z podnětu Kautského zřekl. Také na uspořádání skvělého mezinárodního turnaje pražského r. 1908 Jednota přímého vlivu neměla. Ten byl materiálně dílem Obch. a živnostenské komory Pražské, resp. jejího generálního sekretáře dr. Hotovce, ale mravním původcem jeho byl Duras, či vlastně jeho skvělý úspěch na mezinárodním turnaji ve Vídni (Wien) téhož roku, který nesmírně působil i na nešachovou veřejnost pražskou. Jednota fungovala zde pouze jako technický poradce. Přes to však nikdo nemůže popřít, že již pouhý fakt založení Jednoty v r. 1905 je úhelným kamenem rozvoje našeho šachového života a proto zůstane datum jejího založení před 35 lety v dějinách českého šachu datem navždy památným."

Z dobových pramenů, tedy šachových hlídek v novinách a žurnálech, neboť oficiální šachový časopis český v letech 1903-1906 nevycházel, jsme vybrali některé podrobnosti o našem I. sjezdu. Zejména tabulky turnajů, dochované partie a výtah ze stanov ÚJČŠ. A ze Štefanydesovy a Machovy hlídky v Besedách lidu z 15. září 1905 přetiskujeme tento stručný referát:

„ZALOŽENÍ ÚSTŘEDNÍ JEDNOTY ČESKÝCH ŠACHISTŮ.

Sjezd českých šachistů v Praze ve dny 7.-12. září 1905 vydařil se nad očekávání jak počtem účastníků tak i významem a úspěchem všech bodů programových. Počal večírkem 7./IX., na němž řešeny o závod 4tažka a 3tažka P.K.Traxlera. Čtyřtažku rozřešili nejdříve J.Baroch a A.Kvíčala jun. za 21 m. II.Dedrlé. 3tažku: I.Bílek 11 m. II. Baroch 15 m.

Hlavní událostí jest ovšem založení "Ústřední jednoty čes. šachistů" na ustavující valné schůzi dne 8./IX. 1905.

Schůzi zahájil za účasti 42 delegátů p. doc. inž. Dr. A. Klír. Přijaty stanovy a zvolen výbor: starostou JUDr. A.Kvíčala, advokát v Praze. Místostarosty: MUDr. K.Bauer z Plzně a prof. Dr. V. Nessel. Jednateli: PhC. K. Zmatlík (Praha I.-56) a St. Trčala z Brna. Pokladníkem: V.Kautský, Žižkov. Pořadatelé: K.Anderle, Praha a R. Hlava, Brno. Členy výboru: P.K.Traxler, Dr.Fr. Nachtikal, Z. Mach, J.V.Štefanydes. Dozorci účetními: J.Genntner, K.Jílek. Náhradníky: J.Skála, V.Němec, O.Duras, F.Dedrlé. Za místo sjezdu r. 1907 určeno Brno.

O 2. hod. odp. vylosování hráči do utkání a počaly turnaje. V hlavním turnaji dobyl I.ceny a titulu mistra "Ú.J.Č.Š" p.O.Duras 5,5 výhrami ze 6. II.ceny dobyl 3,5 výhrami L.Taussig. III. a IV. A.Dušek a K.Treybal (po 3). Následují: L.Prokeš 2,5, Fr.Slavík (pseud.) 2 a T.Sika 1,5.

V turnaji vedlejším dobyli cen: I. S.Šerý 7v., II.J.Baroch 6. III. a IV. V.Kautský a J.Stáně 5,5. V. a VI. B.Hacar a J.Dobiáš 5. - J.Hromádka 3,5, R.Stokláška 3,5, J.Skála 3, J.Budinský 1.“

A nyní tabulky a partie, které jsme našli v pramenech (doplňujeme křestní jména, pokud jsou nám známa) :

Hlavní turnaj

		1	2	3	4	5	6	7	Body	Cena
1	Duras Oldřich	-	1	1	1	1	½	1	5x	100 K
2	Taussig Lev	0	-	½	1	½	½	1	3x	70 K
3	Treybal Karel	0	½	-	1	0	1	½	3	40 K
4	Dušek Adolf	0	0	0	-	1	1	1	3	40 K
5	Prokeš Ladislav	0	½	1	0	-	0	1	2x	
6	Nachtikal František	½	½	0	0	1	-	0	2	
7	Sika Tomáš	0	0	½	0	0	1	-	1x	

Vedlejší turnaj

			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Body
1	Šerý Stanislav	Praha	-	½	1	½	½	½	1	1	1	1	7
2	Baroch J.	Praha	½	-	0	1	½	1	1	0	1	1	6
3	Kautský Václav	Praha	0	1	-	½	½	1	0	½	1	1	5x
4	Hostáň Jan	Brzice	½	0	½	-	½	½	½	1	1	1	5x
5	Hacar Bohumil	Tovačov	½	½	½	½	-	½	0	1	1	½	5
6	Dobiáš Josef	N. Bydžov	½	0	0	½	½	-	1	1	½	1	5
7	Hromádka Karel	Polička	0	0	1	½	1	0	-	0	0	1	3x
8	Stokláška Richard	Litomyšl	0	1	½	0	0	0	1	-	½	½	3x
9	Skála Josef	Praha	0	0	0	0	0	½	1	½	-	1	3
10	Budinský J.	Poděbrady	0	0	0	0	½	0	0	½	0	-	1

Turnaje skupinové

Skupina I: 1. Hasák 4(5), 2.-4. Kolb, Mareš, Vomočil 3, 5.-6. Kolář, Kraus 1 bod.

Skupina II: 1. Pelikán 4,5(5), 2. Unger 4,5, 3. prof. Dvořák 3, 4. Landa 2, 5.-6. Otta, Čáp 0,5 bodu.

Skupina III: 1. Jílek 5(5), 2. Batík 4, 3. Žalud 3, 4. Beránek 2, 5. Jaroš 0,5, 6. Vysočanský 0 bodů.

Skupina IV: 1. Genntner 4,5, 2. Dedrle 4, 3. Dr. Bouček 3,5, 4. Němec 2, 5. Pechman 1, 6. Jíra 0 bodů.

Poznámka: O skupinových turnajích se prof. Zmatlík ve svém úvodním článku nezmiňuje. Přesto i mnohá jména z této soutěže zaslouží zmínku, neboť se také později v šachu proslavili. Např. František Batík – tehdy studující v Praze, později náš nejznámější korespondenční šachista, účastník mnoha vrcholných soutěží v době mezi válkami i po nich. Jaroslav Genntner – známý úlohář i praktický hráč, populární herec, člen Národního divadla v Ostravě. František Dedrle – učitel, později ředitel školy v Brně, slavný skladatel studií a úloh, autor mnoha problémových publikací. Také další účastníci se později často objevují v našich turnajích: Prof. Florian Dvořák – zakládající člen Spolku českých šachistů v Brně (1904). František Kolb – člen ŠK Dobrušský v Praze, Karel Kraus – člen Dělnického klubu

šachistů v Praze, V. Hasák z Nové Paky, Karel Unger z Prahy, J. Pechmann – člen ŠK Dobruský v Praze, Julius Pelikán – člen ŠK Dobruský v Praze, atd.

Výťah ze stanov "Ústřední jednoty českých šachistů"

§ 2. Účelem spolku jest pěstovati a rozšiřovati hru v šachy i sprostředkovati vzájemný styk mezi přáteli šachu v mocnářství rakousko-uherském i v cizině.

§ 3. Účelu toho domáhá se spolek a) zakládáním šach. sdružení, b) pořádáním sjezdů, turnajů a matchů šachových, soutěží úlohových, přednášek a pod., c) vydáváním publikací o šachu, d) užitím všech prostředků zákonných, jimiž by účelu spolku mohlo býti prospěno.

§ 5. Členové spolku jsou: 1.čestní, 2.příznivci, 3.zakládající, 4.činní. Tito se dělí na a) přímé (jednotlice), b) nepřímé (členy sdružení).

§ 7. Příznivcem stane se, kdo jednou pro vždy 200 K buď najednou, nebo v 5 ročních lhůtách po 40 K spolku přispěje.

§ 8. Zakládajícím členem stane se, kdo jednou pro vždy 50 K buď najednou nebo v 5 ročních lhůtách po 10 K spolku přispěje.

§ 9. Činným členem přímým stane se, kdo výboru za člena se přihlásí, nebude odmítnut a zaplatí za rok kalendářní předem příspěvek valnou schůzí ustanovený. (Nyní 5 K ročně).

§ 10. Činnými členy nepřímými stanou se členové šach. sdružení (spolků, klubů), která členstvo své hromadně za členy jednoty přihlásí a roční příspěvek valnou schůzí stanovený za ně zaplatí. (Nyní 1 K ročně za každého člena).

§ 16. Řádná valná schůze, s níž zároveň šach. sjezd a turnaje jednoty spojeny býti mají, koná se jednou za 2 roky v letních měsících.

§ 18. Členové čestní, příznivci a zakládající a činní přímí mají každý 3 hlasy a právo hlasovati a voliti buď osobně neb zástupcem.

Přihlášky členů přijímá jednatel p. K. Zmatlík, Praha 56-I. - Přimlouváme se, by čeští šachisté co nejčteněji za členy "Jednoty" se hlásili. Jako tak v mnohém, máme i v pěstění ušlechtilé hry šachové u nás mnoho doháněti za jinými malými národy. Kvetoucí jednoty jsou ve Švýcarsku, Holandsku, v zemích severních, pobaltických, v Itálii atd., o velikých "Bundeck" německých a Foederacích anglických a amerických ani nemluvě.“ (Světovzor 22.12.1905)

Dochované partie z hlavního turnaje

Sika T.-Duras O.

D67

I.sjezd ÚJČŠ Praha (1) 1905

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Jc3 Jf6 4.Sg5 Jbd7 5.e3 c6 6.Jf3 Se7 7.Sd3 0-0 8.0-0 dxc4 9.Sxc4 Jd5 10.Sxe7 Dxe7 11.Vc1 J5b6 12.Sb3 Vd8 13.De2 e5 (Zahájení postrádalo jemnosti současné techniky zahájení, ale jinak se výsledné postavení mnoho neliší od moderních systémů... Také průběh od 8.tahu podobá se průběhu zcela modernímu) **14.dxe5 Jxe5 15.Jxe5 Dxe5 16.Vfd1 Ve8** (Černý, jenž chce vyhrát, se takticky vyhýbá přílišnému zjednodušení) **17.Vd2 Se6 18.Sxe6 Vxe6 19.Vcd1 Dc7 20.Df3 De7 21.Vd4 Ve8 22.Df5 Ve5 23.Dd3 g6 24.Vd8** (Konečně se podařilo bílému dosáhnout výměny, ale bude to jen jeden "těžký kus") **24..Jd5!** (Bílý ovšem nesmí 25.Jxd5? pro Dxd8!) **25.Vxe8+ Dxe8 26.Dd4?** (Bílý přeceňuje své postavení a staví dámu na horší pole. Logické bylo pokračovat ve výměnách: 26.Jxd5 Vxd5 27.De2. Chybné by bylo 27.Dc2? De4! 28.Db3! Vg5 29.g3 Vh5 se slabinami v postavení bílého) **26..a6 27.Je2** (Tento zdánlivě nevinný tah povede k materiální nevýhodě bílého po překvapujícím zásahu černého - viz diagram) **27..Jxe3! 28.fxe3 Vd5 29.Da4 Dxe3+ 30.Kf1 Vf5+ 31.Ke1 Df2+ 32.Kd2 Vd5+ 33.Kc1 De3+ 34.Kb1 Dxe2** (Bílý se vzdal. Nevymění-li věže, ztratí třetího pěšce ihned. Vymění-li je, zabráni ztrátě třetího pěšce jen výměnou dam. Kol.- Oldřich Duras, str.91)

0-1

Taussig L.-Dušek A.

C44

I.sjezd ÚJČŠ Praha (1) 1905

1.e4 e5 2.Jf3 Jc6 3.d4 exd4 4.Sc4 Sc5 5.c3 De7 6.0-0 Je5 7.Sb3 dxc3 8.Jxc3 c6 9.Kh1 d6 10.Jxe5 dxe5 11.f4 Jf6 12.f5 Sd7 13.Sg5 0-0-0? 14.De2 Sd4 15.Vac1 Sxc3 16.Vxc3 Vhf8 17.Sh4 h6? 18.Sf2 Kb8 19.Sc5 De8 20.Sd6+ Ka8 21.Sxf8 Dxf8 22.Vd1 De7 23.Vg3 Db4 24.Vxg7 Jxe4 25.Vxd7 Vc8 26.Vgxf7 Jc5 27.Vd1 (Právo lidu 1905)

1-0

Treybal K.-Nachtikal F.

D37

I.sjezd ÚJČŠ Praha (1) 1905

1.d4 d5 2.Jf3 Jf6 3.c4 e6 4.Jc3 Se7 5.Sf4 c6 6.e3 0-0 7.Sd3 dxc4 8.Sxc4 Jbd7 (Pohodlnější hru dává b7-b5 s dalším Sb7 a event. c6-c5) **9.Vc1 Jd5 10.Sg3 f5** (Příliš riskantní – pěšec e6 je slab. V tom vězí zárodek prohry černého) **11.0-0 J7f6 12.Je5 Jxc3 13.bxc3 Je4 14.f4** (Postavení bílého jezdce e5 je teď velmi silné, chce-li se ho černý zbavit, musí otevřít bílému d-sloupec) **14..Jxg3 15.hxg3 Sf6 16.Db3** (Boj o slabého pěšce e6 nastává) **16..De7 17.Vfd1 Sxe5 18.dxe5** (A už hrozí Vd6) **18..b5** (Kryje sice pěšce e6, ale zeslabuje nezhojitelně pěšce c6. Posičně je boj rozhodnut ve prospěch bílého) **19.Se2 Dc5 20.Kf2 a5 21.Vd6 Va7 22.Vcd1 Vc7 23.Sf3 a4 24.Db4 Dxb4 25.cxb4 c5** (Zbavuje se slabého pěšce c6, ale zeslabuje za to pěšce b5) **26.Vc1! c4** (diagram) **27.Sc6** (Rozhodující, slabí pěšci jsou

odsouzení k smrti) **27..Sb7** (Nebo 27.-Sa6 28.Sd7) **28.Sxb5 Sd5 29.Sd7 Kf7 30.b5 Ke7 31.Sc6 Vd8 32.Vxd8 Kxd8 33.Vd1! Kc8 34.Sxd5 exd5 35.Vxd5 c3 36.Vd1 c2 37.Vc1 Kb7 38.Ke2 Kb6 39.Kd2 Kxb5 40.Vxc2 Vd7+ 41.Kc3 g6 42.Vb2+ Ka5 43.Kc4** (L.Prokeš - Karel Treybal, str.21)

1-0

Duras O.-Prokeš L.

C64

I.sjezd ÚJČŠ Praha (2) 1905

1.e4 e5 2.Jf3 Jc6 3.Sb5 Sc5 4.d3 (Za nejlepší se dnes považuje 4.0-0 d6 5.c3. Také 4.c3 lze hráti, neboť na f5 5.Jxe5 Jxe5 6.d4 Dh4 přijde 7.dxc5 fxe4 8.Dd4 s lepší hrou bílého, Romanovskij -Bohatyrčuk, Leningrad 1923) **4..d6 5.Se3 Sb6 6.h3 f5 7.exf5 Sxf5 8.Sxb6 axb6 9.d4 exd4 10.0-0** (Na 10.Jxd4 by se černý střelec vrátil na d7) **10..Jge7 11.Jxd4 0-0 12.Jxf5 Vxf5 13.Sd3 Vf6 14.Jc3 Dd7 15.Dd2 Vaf8 16.Vae1 Kh8** (S úmyslem 17.-Je5. Ihned to nešlo pro 17.Vxe5! s dalším Sxh7+ a černý ztrácí dámu) **17.Ve3 Je5 18.Vg3 Jf5 19.Sxf5 Vxf5 20.Jd1! Dd8! 21.Je3 Vg5 22.Jg4 Jxg4 23.hxg4 Vg6** (Aby na event. 24.f4 hrál Dh4) **24.Ve1 Vgf6 25.Ve2 Dd7 26.g5 Ve6 27.Vh3 Vfe8 28.Dd3 g6 29.Vxe6 Vxe6 30.Dc3+ Dg7?** (Ztrácí pěšce a velmi rychle i partii. 30.-Kg8 bylo nutno. Chybný tah Dg7 má zajímavou historii: černý ve snaze, aby bílý, který byl ve velké časové tísní, nemohl myslet na jeho čas, tahal a tempo. Sport a hry koment.: Kdo jinému jámu kopá...) **31.Vxh7+! Kxh7 32.Dh3+ Kg8 33.Dxe6+ Kh7 34.c3 De5** (Rovná se sice vzdání, co však měl černý naléztí proti hrozícímu Dd5?) **35.Dxe5 dxe5 36.Kf1 Kg7 37.Ke2 Kf7 38.Ke3 Ke6 39.Ke4 b5 40.b3 b6 41.g3 c6 42.f4 exf4 43.gxf4 c5 44.b4 Kd6 45.f5**

(L.Prokeš- rukopis)

1-0

Nachtikal F.-Sika T.

D60

I.sjezd ÚJČŠ Praha (3) 1905

1.d4 d5 2.Jf3 Jf6 3.c4 e6 4.Jc3 Jbd7 5.Sg5 Se7 6.e3 0-0 7.Sd3 a6 8.Dc2 dxc4 9.Sxc4 c5 10.dxc5 Da5 11.0-0 Sxc5 12.Vfd1 b5 13.Sd3 Sb7 14.Sxf6 Jxf6 15.Je4 Sxe4 16.Sxe4 Vac8 (Černý sehra v pečlivě zahájení, stál záhy lépe. Manévr bílého v 15.tahu zhoršuje bílou pozici viditelně. Kupodivu, že nepodařilo se černému dříve nějaké rozhodující převahy dosíci) **17.Db1 Db6 18.Ve1 Vfd8 19.b4** (Tah 19.b4 jest takticky nesprávný, ježto propůjčuje černému převahu na dámském křídle a uvádí černého krále do hry) **19..Sxb4 20.Dxb4 Vc4 21.Sxh7+ Kxh7 22.Db3 Dc5 23.Vad1 Vd5 24.Vxd5 Dxd5 25.Vd1 Dc5 26.h3 Vc3 27.Db1+ Kh6 28.Jd2 Vc2 29.Jb3 Dc4 30.Vc1** (Rozpaky bílého jsou patrný z 30.tahu, kdy sám nabízí výměnu, která přece přivodí zřejmě lepší končící hru pro černého) **30..Vxc1+ 31.Dxc1 Dxc1+ 32.Jxc1 Jd5 33.e4 Jc3 34.f3 Kg5 35.Kf2 Kf4 36.Jd3+ Kg5 37.Jc1 Kf6 38.Ke3 Ke5 39.f4+ Kd6 40.Kd3 b4 41.a3 a5 42.axb4 axb4 43.Kc4 Jxe4 44.Kxb4 Kd5 45.Je2 Jf2 46.Kc3 Ke4 47.Kd2 g6 48.h4 Jg4 49.Ke1 Ke3 50.Kf1 Jf6 51.Ke1 Jh5** (Ztrátě pěšce v 51.tahu nelze zabránit, bílý mohl však neměně jezdece o něco déle beznadějný odpor klásti) **52.Kf1 Jxf4 53.Jxf4 Kxf4 54.Kf2 Kg4 55.g3 e5** (Právo lidu 1905, partie č.47)

0-1

Dušek A.-Treybal K.

C55

I.sjezd ÚJČŠ Praha (3) 1905

1.e4 e5 2.Jf3 Jc6 3.Sc4 Jf6 4.d3 Sc5 5.Se3 Sb6 6.Jc3 d6 7.Je2 Se6 8.Sb3 De7 9.Jg3 0-0-0 10.De2 Sxe3 (Černý se nebojí uvolnit bílému f sloupec v dobrém poznání, že bude neškodný) **11.fxe3 d5** (Klidná italská hra se záhy změní v prudce útočnou. Černý chce tlakem ve středu donutit soupeře k 0-0, aby mohl na ni útočit pěšci) **12.exd5 Jxd5 13.Sxd5 Vxd5 14.0-0 g6** (Útok pěšci se začíná) **15.c3 h5 16.e4 Vdd8 17.De3 Dd6 18.Vfd1 f5 19.Je2 f4 20.Df2 Sg4**

21.d4 Sxf3 22.Dxf3 g5 23.Df2 (Hrozí d4-d5 s dalším Dxa7) **23..Kb8 24.Vd3** (Ztrácí pěšce. Opatrnější bylo 25.d5 s dalším event. c3-c4 a Jc3) **24..Dg6 25.Vad1 Dxe4 26.d5 Je7 27.c4** (Obětuje druhého pěšce, aby se trochu uvolnil a získal event. útok na dámském křídle) **27..Jf5** (Silnější a útočné hře Treybalově více vyhovující než 27.-Dxc4) **28.b3 Je3 29.V1d2 a6** (Aby bílý jezdec nevnikl v 31.tahu na b5) **30..Jc3 Dg6 31.c5 Jg4 32.De2** (diagram) **32..e4!** (Rázné a překvapující pokračování. Bílý nesmí na e4 brát ani dámou, ani jezdcem: na 33.Dxe4 by rozhodlo Vhe8! ihned a na 33.Jxe4 Vhe8 34.Vd4 Jf6 by byl jezdec e4 ztracen) **33.Vd4 e3 34.Vc2 Je5 35.Je4** (Teď se zdá postavení bílého slibné, ale příští tah černého ukáže, jak zdání klame) **35..Jc6! 36.Vcc4** (Co má bílý hrát? Ustoupí-li věži d4, ztratí pěšce d5 nebo jezdece) **36..Jxd4 37.Vxd4 Vxd5!** (Nejjednodušší - bílý má teď o dva pěšce méně a je zbaven všech útočných možností. Konec je jen věcí techniky) **38.Vxd5 Dxe4 39.Dd3** (Rovná se vzdání, na 39.Vxg5 by rozhodlo velmi rychle Vd8) **39..Dxd3 40.Vxd3 Kc8 41.g3 Vd8 42.Vxd8+ Kxd8 43.Kg2 Ke7** (L.Prokeš - Karel Treybal, str.22)
0-1

Treybal K.-Prokeš L.

D60

I.sjezd ÚJČŠ Praha (4) 1905

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Jc3 Jf6 4.Sg5 Se7 5.e3 Jbd7 6.Jf3 0-0 7.Sd3 b6 (Na tomto místě se častěji hrává buď 7.-dxc4 a po 8.Sxc4 c5 nebo ihned 7.-c5) **8.0-0 Sb7 9.De2 dxc4 10.Sxc4 Je4 11.Sf4 Jdf6 12.Je5 Jxc3 13.bxc3 Jd5 14.Sxd5** (Více se zamlouvá 14.Df3. Po tahu v partii podrží černý dvojici dobře stojících střelců) **14..Dxd5 15.f3 c5** (Ztrácí pěšce, napřed Da5 bylo lepší) **16.dxc5 Vfd8** (Původně zamýšlené 16.-Dxc5 17.Jd7 Dc8 18.Jxf8 Sa6 vážne na 19.Dc2! s hrozbou dvoutahového matu) **17.cxb6 axb6 18.c4** (Lepší bylo ihned Vfd1) **18..Dc5 19.Vfd1** (Teď už je tento tah chybný, jak černý přesvědčivě dokáže - diagram) **19..f6! 20.Jg4** (Ztrácí figuru, 20.Jd3 byla hořká nutnost) **20..g5! 21.Sg3 h5 22.Jf2 h4 23.Jd3 Dxc4 24.Vac1** (Ustoupí-li bílý střelcem, přijde Sa6) **24..Vxa2! 25.Vxc4 Vxe2 26.Vc7 Sa6 27.Sf2 Sc5! 28.Jb2 Vxd1+ 29.Jxd1 Vd2 30.Jc3 Vc2 31.Jd1** (Ustoupí-li jezdec jinam, následuje Vc1 se šachem) **31..Vc1 32.Vd7 Se2** (L.Prokeš - Karel Treybal, str.23)
0-1

Prokeš L.-Sika T.

B24

I.sjezd ÚJČŠ Praha (5) 1905

1.e4 c5 2.Jc3 Jc6 3.g3 Jf6 4.Sg2 d6 5.d3 g6 6.Jge2 Sg7 7.f4 Sd7 8.Se3 0-0 9.0-0 Vc8 10.d4 (Ztrácí pěšce, napřed h3 bylo radno) **10..Jg4 11.Sd2 Jxd4** (Silnější bylo brát pěšcem. Teď se dostane bílý k útoku) **12.h3 Jf6 13.g4 Je8 14.f5 Sc6 15.Sg5 h6 16.Se3 Jxe2+ 17.Dxe2 Jc7** (Postavení černého je stísněné, o dobré tahy je v něm nouze) **18.Vad1 b6** (Hrozilo 19.Sxc5) **19.Dd2 Kh7 20.g5 h5 21.b3** (Aby po ústupu jezdece c3 nebyl pěšec b2 ohrožen černým střelcem) **21..b5 22.Je2 Ja8 23.Jg3 Jb6 24.De2 h4** (Zachraňuje sice napadeného pěšce, ale hrozící vniknutí bílého jezdece do své hry tím nezamezí – viz diagram) **25.Jh5!** (Korektní a rozhodující obět) **25..Se5** (Na 25.-gxh5 26.Dxh5+ Kg8 27.g6 Ve8 28.Dh7+ Kf8 29.Sh6 byl by černý ihned ztracen) **26.Dg4 Jd7 27.Jf4 Vh8 28.fxg6+ fxg6 29.Jxg6! Kg7** (29.-Kxg6 nelze pro dvoutahový mat) **30.De6! Jf6** (Po dlouhé okružní cestě se vrací černý jezdec na f6, ale svému králi již nepomůže) **31.Jxe5** (L.Prokeš – rukopis partii)
1-0

Taussig L.-Duras O.

C01

I.sjezd ÚJČŠ Praha (6) 1905

1.d4 d5 2.c4 e5 3.e3 (Bílý se vyhýbá Albinovu protigambitu, ale dostane se do nevýhodného pasivního postavení) **3..exd4 4.exd4 Jf6 5.Jf3 Sb4+ 6.Sd2 Sxd2+ 7.Jbx2 0-0 8.Se2 Jh5!** (Černý energicky využívá oslabení černých polí k zjednodušení hry, kde má dobrý cíl v

isolovaném pd4) **9.0-0 Jf4 10.cxd5 Jxe2+ 11.Dxe2 Dxd5 12.De5** (Bílý se chce rychle zbavit slabiny na d4, ale přesune ji jen na e5) **12..Dxe5 13.dxe5 Jc6!** (Bílý pe5 se musí dostat pod "oheň", aby nezískal bílý čas k tahu f4. Duras nyní s virtuositou oblehne slabinu hry bílého) **14.Vac1 Se6 15.a3 Sd5 16.Vfe1 Vfe8 17.b4 a6 18.Ve3 Vad8 19.Kf1 Ve7 20.Vc5 h6 21.h3 Kf8 22.Kg1 Ke8 23.Vd3 Sxf3 24.Vxd8+ Kxd8 25.Jxf3 Kd7 26.b5** (Ani udržením věže na páté řadě nezabrání bílý rozhodující ztrátě pěšce e5) **26..axb5 27.Vxb5 b6 28.g4 Ke6 29.Kg2 Vd7 30.Kg3 Vd3** (Konečné postavení. Nechtěl se vzdát pěšce, ztrácí figuru. Hrozbě Vxf3+! nelze čelit. Viz diagram. Kol.- Oldřich Duras, str.92)

0-1

Prokeš L.-Nachtikal F.

D53

I.sjezd ÚJČŠ Praha (6) 1905

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Jc3 Jf6 4.Sg5 Jbd7 5.e3 Se7 6.Sd3 b6 7.Jf3 0-0 8.h4 h6 9.Dc2 dxc4 (Bráti střelce g5 nelze pro 10.hxg5 Je4 11.Sxe4 dxe4 12.Dxe4 atd.) **10.Se4** (Snad bylo lépe 10.Sxc4, ale bílému tane již na mysli 12. tah) **10..Jxe4 11.Dxe4 Sa6** (diagram) **12.Sxh6!?** (Takové oběti Prokešův temperament neodolá. Do všech podrobností ji sice propočítat nelze, ale útok bílému zaručuje) **12..gxh6 13.Dg4+ Kh8 14.Dh5 Kg7 15.Vh3 Vh8! 16.Vg3+ Kf8 17.Dg4 Sf6 18.0-0-0 Sb7 19.Je5 Ke7** (Černý se brání velmi obratně) **20.Df4 De8 21.Jxd7 Dxd7** (diagram) **22.d5** (To je slabé! 22.e4 s hrozbou e5 dalo by bílému nebezpečnější útok. Po tahu v partii se černý ubrání poměrně snadno) **22..Sxc3 23.dxe6 Sxb2+! 24.Kxb2 Db5+ 25.Kc1 Kxe6 26.Vg7 Vaf8 27.Dxc7 Dc6 28.Df4 Sc8!** (S následujícím tahem nejlepší obrana) **29.Vd4 Ke7! 30.Vxc4 Dd6 31.De4+ Se6 32.Vc6 Vc8!** (Teď je bílý útok u konce a černý vyhraje rychle) **33.Vc2 Vxc2+ 34.Kxc2** (Bráti dámou ovšem nelze pro její ztrátu) **34..Vc8+ 35.Kb1 Dd1+** (a mat příštím tahem. L.Prokeš -rukopis jeho partii)

0-1

Duras O.-Treybal K.

C48

I.sjezd ÚJČŠ Praha (7) 1905

1.e4 e5 2.Jc3 Jf6 3.Jf3 Jc6 4.Sb5 Sc5 (Moderní teorie tento tah navrhuje pro 5.Jxe5) **5.d3 d6 6.Se3 Sb6 7.h3 0-0 8.Sg5 Je7** (Počátek zajímavého manévru, kterým černý se snaží dostat k útoku na královském křídle) **9.Jh4 c6 10.Sc4 Kh8** (Důsledné pokračování manévru zahájeného 8. tahem) **11.Df3 Jfg8 12.g4** (Zamezuje f5) **12..Sa5 13.0-0 Sxc3 14.bxc3 Se6 15.Sb3 Sxb3 16.axb3 f6 17.Se3 a6 18.Dg3 g5** (Zamezuje f4) **19.Jf5 Jxf5 20.gxf5 Jh6** (Zde stojí jezdec špatně a umožňuje příští tah bílého. 20.-Vf7 nebo Dd7 se mělo státi) **21.h4! De8** (Obětuje pěšce. Na zdánlivě přirozené 21.-Vg8 by přišlo 22.hxg5 fxg5 23.d4 s mnohem lepší hrou bílého) **22.hxg5 fxg5 23.Sxg5 Df7! 24.f3** (Připravuje další dva tahy. Přijmouti obět jezdecke na h6 bylo by pro 24.-Vg8 25. Sg5 h6 nebezpečné) **24..Vg8 25.Kf2 Dg7 26.Vg1 Jf7 27.Se7** (Začátek krásné kombinace, přes to však bylo opatrnější Se3) **27..Dh6** (viz diagram) **28.Dh3!!** (Chybné by bylo 28.Dh4 pro Dd2+ 29.Kf1 Vxg1+ 30.Kxg1 Vg8+ 31.Kf1 Dg2+ 32.Ke1 Dg1+ a mat ve třech tazích) **28..Dxh3** (Zde Treybal klopytl: 28.-Dd2+ 29.Kf1 Vxg1+ 30.Kxg1 Vg8+ s dalším h6 dávalo mu dobré chance na záchranu) **29.Sf6+ Vg7 30.Vxg7 Dh4+** (Černý musí dámu vrátit a bílý podrží o pěšce více s vyhranou koncovkou) **31.Sxh4 Kxg7 32.Vg1+ Kf8 33.Sf6 a5 34.d4 b5 35.f4!** (Nejkratší cesta k výhře) **35..exf4** (35.-Ve8 nelze pro 36.Sg7+) **36.e5 dxe5 37.dxe5 Ve8 38.Sg7+ Ke7 39.Vd1! h5 40.Kf3 h4 41.Kxf4 h3 42.Sf6+ Kf8 43.Vh1 a4 44.Vxh3** (L.Prokeš -Karel Treybal, str.24)

1-0

Jan Kalendovský
Brno, červen - srpen 1995

Poznámka: Pan Vlastimil Fiala ohlásil na počátek letošního roku (2005) vydání důstojné publikace o I. sjezdu ÚJČŠ (údajně s téměř všemi sehranými partiiemi v hlavním a vedlejším turnaji a řadou dobových dokumentů), leč dosud (pokud vím) nevyšla. Tudíž můj starý text je asi jediným podrobnějším zpracováním tématu ke stému výročí založení naší šachové organizace. JK

Už vyšlo!!